

Angela BURTEA

Născută în bogata câmpie a Bărăganului, a secolului XX, într-un sat cu oameni gospodari și frumoși, care învățaseră a-și rostui averea cu inima, iar cea dintâi erau copiii, Angela Burtea a crescut în glasul blând și înțelept al mamei Maria, privind cu responsabilitate spre cuvântul ferm, dar atât de cald al tatălui Costache, în satul la marginea căruia urlau lupii în legea lor, de unde și-a primit numele de Urleasca, prin 1859. Absolventă a Liceului Pedagogic și-a Facultății de Psihologie, a rămas tributară învățământului românesc, împletind activitatea școlară cu pasiunea de a scrie.

Publicist și autor de literatură pentru copii, cât și proză scurtă și romane, a devenit, în timp, coordonator de reviste școlare „Prețul cuvintelor” și Fantezii de mătase” și a Cenuclului „Destine Junior” Brăila, colaborator al ziarului „Brăila”, membru UZPR.

Cărți publicate

- *Frânturi de suflet*, Editura Edmunt, Brăila, 2008, proză;
- *Zamfira*, Editura Edmunt, Brăila, 2011, proză;
- *Ilinca și Matei*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2012, proză;
- *Printre Anotimpuri*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2012, versuri;
- *Mirajul iubirii*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2013, proză;
- *De vorbă cu inima*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2015, proză;
- *Destine*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2016, proză;
- *Frânturi de suflet*, Ediție revizuită și adăugită, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2016, proză;
- *Ochiul sufletului*, Editura Mircea cel Bătrân, Băile Olănești, 2017, proză;
- *Magia prieteniei*, Editura Bogdania, Focșani, 2019, povești pentru copii;
- *Magia prieteniei*, Ediție revizuită și adăugită, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2020, povești pentru copii.

Extrase din recenzii literare

„Angela Burtea nu scrie literatură pentru că ar avea de descifrat cine știe ce complicații ale vreunei personalități paradoxale. Autoarea scrie însă pentru că are ceva de spus, și o spune simplu, fără a cădea în capcana literaturii facile, a Bibliotecii Roz care făcea cândva deliciul domnișoarelor de pension.”

(Prefață *Zamfira*, **Constantin Gherghinoiu**, membru al UR)

„Acțiunea romanului primește la timpul potrivit *sarea și piperul*, igrediente ce țin de realismul demersului său, sub forma tentei de mister, momente de acțiune polițistă. Autoarea face acest lucru cu intenție, pentru a demonstra că este un observator al vieții în hainele sale de lucru.”

(Postfață *Zamfira*, **Jenică Chiriac**)

„Este atâta sete de iubire în această carte și este atât de diversificată, încât, puse una lângă alta, poveștile sentimentale par variațiuni pe aceeași temă, modificate doar cu diezi cu totul particulari, greu de echilibrat prin fluxul epic al povestirii cu un singur titlu: *frânturi de suflet*.”

(Cronică la volumul *Frânturi de suflet*, **Dumitru Anghel**, membru UR)

„În plan artistic, miniromanul Angelei Burtea poate fi caracterizat printr-o excepțională comprimare a capitolelor, în care străbate lirismul sufletului feminin, discret, întrebător și dăruitor de delicii ale fineții sentimentului, care nu-și pierde din mister și vitalitate, nici în exprimările lipsite de prejudecăți, fără însă a altera frumusețea sentimentului pur al iubirii.”

(Prefață *Frânturi de suflet*, **Gheorghe Lupașcu**, membru UR)

„Romanul Angelei Burtea, parte real, parte ficțiune, este o scriere frumoasă, calină, interesantă și atractivă, faptele și întâmplările fiind derulate secvențial, după o logică și o simetrie de invidiat. Trăirile foarte intense, personajele atent creionate, stările adesea contradictorii, de la liniște la furtună, de la calm la precipitare, de la bucurie la tristețe profundă, simulează valurile vieții - când calme, când vijelioase, purtând omul în ape când tulburi, când liniștite. Puterea cu care eroina depășește toate încercările, rezerva de putere cu care își încarcă bateriile, de fiecare dată, fac din Lioara o Vitoria Lipan, exponent al inteligenței, intuiției și independenței feminine.”

(Prefață *Destine*, **Gheorghe A. Stroia**)

„O poveste frumos așternută pe hârtie, delicată, sensibilă, plină de învățăminte. O împletire de caractere și situații armonios structurate, emanând un eros rafinat, fără urmă de trivial sau indecență în limbaj. Povestea în sine amintește, într-o oarecare măsură, de serpentinele amare ale iubirii, precum în frescele istorice ale lui Thomas Mann (*Alesul*), de intimitatea trăirilor din romanele Norei Iuga sau de valențele psihanalitice din scrierile transatlantice prozatoare Vavila Popovici.”

(Prefață *Mirajul iubirii*, **Gheorghe A. Stroia**)

„Din dorința de a salva o lume lipsită de busolă și de nord moral, autoarea noastră scrie. Scrie cu înverșunare, cu patimă, cu furie parcă. Și o face într-un mod inconfundabil, absolut personal, îmbinând cu nonșalanță sfatul moral cu poezia, sentimentul cu melancolia, arta cu rațiunea. Uneori scrie tablete morale în rime, încât nu știi ce să crezi, este poezie sau proză acolo? Aceasta și este pecetea stilistică inconfundabilă a Angelei Burtea.

(*Ochiul sufletului*, **Constantin Gherghinoiu** Scriitor, membru USR)

Angela Burtea se dovedește a fi în „Magia prieteniei” o foarte bună analistă a copilăriilor, cele mai multe personaje fiind copii, iar experiența didactico-pedagogică își spune și ea cuvântul, deși textele „nu suferă” absolut deloc de bolile des întâlnite în cărți supranumite cărți pentru școală, pentru bibliografie școală.

(*Magia prieteniei*, **Adrian Secară-Halilbey**)

„Destine”, un roman impresionant, în ale cărui pagini se regăsesc destinele multora dintre noi, un fascinant monument al creației unei autoare cu suflet nobil, sensibil și delicat, o ființă visătoare și realistă, în același timp, ce pășește cu grație pe drumul vieții, având convingerea că iubirea este forța salvatoare din orice situație.

(**Gina Moldoveanu**)

Extrase din operă

...Liniștită, cuprinsă de-un soi de împlinire, priveam prin sticla umedă, undeva, departe. Pătrundeam cu privirea printre crengile arcuite ale copacilor, urmărind jocul firesc al naturii.

- Ce vezi? am auzit, șoptindu-mi-se la ureche.

Am tresărit sub îmbrățișarea caldă a bărbatului care stătuse ceva timp rezemat de tocul ușii, privindu-mă. Cuprinsă de mijloc, îi simțeam respirația în ceafă, iar mâinile-i calde coborau și urcau pe trupul meu, scaldându-l în fiorii iubirii.

- Mă văd pe mine! i-am răspuns, lăsându-mi ușor capul pe spate, spre umărul lui.

- Și cum te vezi? se miră Andrei strângându-mă tot mai tare lângă el, de parcă ar fi presimțit ceva rău. Tu ești om, Ioana, nu ploaie și nici vânt; ba, stai! Cred că uneori ești furtună!

*

...Într-un târziu, când stelele și luna ne-mbrăcau în haina tainică a nopții, l-am auzit pe Andrei zicând printre săruturile pătimase cu care mă înconjura:

- Îți mulțumesc pentru tot, femeie nebună! M-ai făcut să cunosc amarul și dulcele, să simt din plin aroma vieții împlinite! În noaptea asta am redescoperit-o pe adevărata Iona, aceea, care ameuțită de dorul iubirii, a știut și atunci, și acum să se abandoneze în brațele mele. Tu nu poți să fii decât a mea! Și-a mea vei rămâne până-n cel din urmă ceas... indiferent ce nume ai purta: Ilona, Iona sau Ioana!

(**Frânturi de suflet**, pag. 65-66; 210, 2008)

... Și dintr-odată îmi vin în minte, ca un răsunet de toacă, vorbele părintelui Cleopa: *Răbdare, Răbdare, Răbdare!* Răbdare pentru a ne păstra calmul, fiindcă *cine*

mai deține capacitatea de păstrare a calmului, înseamnă că încă mai dă un semn de mare forță sufletească.

În clipe de mare cumpănă ne-ntoarcem cu fața la Dumnezeu și-L rugăm să nu ne părăsească! Cine știe? Biserici multe, enoriași puțini! Vitrine îmbelșugate, cumpărători ici-colo! Scrieri cu duiumul, cititori tot mai puțini! Optimism rarefiat, pesimism în floare! Spitale sărace, bolnavi mulți! O, și câte n-ar mai fi!!!... Răbdare, răbdare, răbdare!

(De vorbă cu inima, pag.81, 2015)

Parc-o auzeam pe biata mama:

- Niculina, cât fac unu plus unu?

- Patru! spunea ea plină de încântare, sperând că a nimerit-o.

Degeaba îi arăta mama pe degete, lua spre exemplu până și animalele din curte: găinile, vacile din grajd. Nimic! Urma apoi o altă întrebare:

- Dacă adunăm două picioare de la vacă cu încă două, câte picioare fac? repeta mama întruna, nădăjduind că fata va pricepe în cele din urmă.

- Cinci! venea răspunsul înnebunitor, dat de ea.

- Niculină, mamă, câte picioare are vaca noastră?

- Îmmm! mormăia soră-mea, legănându-se de pe un picior pe altul.

Apoi intra în funcțiune draga de „Nănașă”, o linie de vreun metru lungime și lată de vreo patru degete. Cu ea ne altoia mama atunci când lucrurile mergeau prost și călcam din groapă în groapă. Pe propriul fund, Niculina i-a cunoscut mai bine „puterile”, căci se dovedise a fi o catastrofă la socotit mai ales.

*

Îmi lua mâinile între palmele lui, mi le mângâia și le strângea la pieptul său, apoi mi le săruta prelung, una câte una. Mă privea zâmbind, spunându-mi că n-am voie să fiu tristă, că undeva, cândva ne vom reîntâlni. Îi ștergeam ușor lacrima din colțul ochiului, îl sărutam, apoi continuam:

- Sorin, acum eu ce fel de rochie voi purta? Agoniza deja. Sorin, mă auzi? Ce culoare va avea rochia mea?

- Acum? Rochia ta? Îngăimă el, în timp ce ochii lui se făcură mari și mă priveau fix. Mă luă de mână și continuă: Lioară, Lioară, iartă-mă, Lioară, te-am necăjit destul! Rochia ta să fie de culoarea cenușii. Auzi, de culoarea cenușii să fie rochia ta. Eu am să te văd și-am să te cert dacă nu va fi așa. Culoarea cenușii, cenușii, cenu...

(Destine, 2016)

Privește, omule!

Privește luna, stelele și cerul,
Privește marea cu ochii de copil,
Privește râul cu spume răătăcite
Și cârd de păsări dincolo de nori.

Privește lumea cu plăceri nebune
Și spune lumii că în ea trăiești,
Privește muntele cum străjuie întinsul
Și ia aminte la cât e de semeț!

Privește prunul, nukul sau caisul
Și ține-n mână rodul lor bogat,
Privește țarina ce-așteaptă ploaia
Si bob de grâu din toamnă semănat.

Privește cum bătrânul te privește
Și ia aminte unde tu greșești!
Privește spre copilul care râde
Și fură din surâsul lui discret!

Dă-i sufletului haină pe măsură
Și-alungă norul plumburiu din el,
Și nu uita de mama și de tata,
De frați, surori, copii și de nepoți.

Privește, omule, și ia aminte
Spre drumul care-i lung sau poate scurt,
Și lasă-ți urme-adânci și sănătoase
Fiind răsplată bună lumii-ntregi!

(*Printre anotimpuri*, 2012)

*

Acum, ca și-atunci, privesc întinderea și-mi ostoiesc arșița sufletului cu lumina coborâtă din înalt. Stau ca și-altădată la mansardă, fiindcă, cu mâna ei, bunica a semnat actul prin care îmi lăsa mie tot trecutul ei. Sunt o răsfățată a sortii, am o casă cât un cer, iar din ea izvorăsc amintiri de neuitat, pline de mister și dor. Recunosc, m-a pedepsit pe viață!

Ușor insomniacă, privesc spre tortul meu, tăiat în felii neuniforme, glazurate pe alocuri sau zdrențuite din loc în loc.

Tresar! Bunicii mei dragi mă strigă: *Ai grijă, fata noastră, să nu uiți niciodată țărâna din care te-ai născut. Acolo e leagănul tău, munca și dorurile noastre, e viața dată cu împrumut!*

Parafrazându-i, ți-aș aminti ție, dragă Șerban, că locurile mele pline de istoria familiei, dar și de zilele petrecute alături de tine prin împrejurimile Secuienilor, îți aparțin cu prisosință. Aici e și casa ta, aici e mirajul vieții noastre, în doi.

*

- Șerbane, iubirea lui Tibi a fost una egoistă, or adevărata iubire are fața luminoasă, e radioasă. Tibi nu s-a gândit decât la starea lui de bine.

- Să nu-l urăști, te rog! Uite, vezi? De-acolo, de sus, acum el ne privește. Oare ai putea să-i spui ceva?

- Cred că da!

- S-aud! zise băiatul cu bucurie în glas.

- Că l-am iertat!

- Atât? E puțin! Rău de puțin! Hai, mai adaugă ceva!

- Că alături de fiul nostru am aflat ce înseamnă fericirea unei mame! spuse Florica, în timp ce se apleca spre fruntea lui, sărutându-l cu drag.

- Îți mulțumesc, Floarea sufletului meu! Nu așa îți spunea Tibi?

Femeia nu răspunse. Ochii ei mari și frumoși, de culoarea smaraldului, se încălcară de lacrimi. Boabe străvezii curgeau spre spălarea durerilor apuse pentru totdeauna.

(Mirajul iubirii, 2013)

Înserarea se apropia. Zamfira trebăluise toată ziua. Făcuse mâncarea, dereticase prin casă, spălase și câteva rufe.

- Încalță-te, Zamfiră! zise tatăl său. Toată ziua ai stat desculță. Tot copil ai rămas! Când erai mică niciodată nu-ți găseai încălțărilor. Le uitai pe unde te duceai. Plecai încălțată și te-ntorceai cu picioarele goale.

- Îmi plăcea să simt căldura pământului, tată! Chiar și-atunci când frigea sub dogoarea soarelui! Așa simt cel mai bine că mă aflu pe băătăura mea.

- Dar prin satul ăla, unde înveți acum, să nu umbli așa, te faci de râs, fata mea!

- De ce să mă fac de râs? Și ei sunt tot de-ai noștri! Doar cine n-a trăit la sat, nu știe ce-i frumosul! E și sănătos până la urmă. Țăranul face reflexoterapie fără să știe, pe câtă vreme orășeanul merge la specialist și plătește bani grei pentru asta.

- Ce zici tu, Zamfiră, acolo? Că nu-ți mai pricep vorbele.

*

Zamfira înregistra niște cărți. Din când în când privea spre crizanteme. Fuseseră atât de multe încât le împărți în trei vase. Se ridică din scaun și trecu pe lângă ele. Le mângâia, își apropia obraji de petalele lor crețe și le mirosea cu plăcere. Fără să vrea, îi scăpă: „Nicolae! Nicolae!”

Ușa se deschise. Nu observă nici când George intră și nici când se apropie de ea. Bărbatul atinse intenționat o carte. Aceasta căzu. Zgomotul produs o făcu să tresară.

- George! spuse ea aproape strigat. Ce faci? Când ai intrat?

- Te-am deranjat? răspunse bărbatul care surprinsese aproape întreaga scenă. Frumoase flori!

- Frumoase! prinse ea a zice zâmbind. Sunt preferatele mele!

- Se vede! Iar cel care ți le-a trimis se pare că te cunoște foarte bine! Mai avea puțin și transforma biblioteca în florărie. Cred că pot să plec! Văd că ești fericită!

- Nu! George! Nu! Nu pleca! Nu e ceea ce crezi. E sfârșitul și-nceputul! Mută-te cu mine la gazda mea! E loc destul!

- Zamfira, tu știi ce vorbești? Nu spațiul e cel care ne-a reținut s-o facem până acum! Tu nu iubești statornic. Iar în livada mea și pe câmpul cutreierat de mine nu cresc crizanteme și tare mi-e teamă să nu te ofilești lângă mine de dorul lor.

- George, povestea a luat sfârșit!

- Știam! zise bărbatul supărat și dădu să plece. Să fii sănătoasă!

- N-ai înțeles! Stai! Nu pleca! Te iubesc, George, iar din satul ăsta nu mai vreau să plec niciodată! Odată, demult, m-ai cerut de nevastă!

- Să nu-mi spui că te-ai răzgândit!

- Exact!

- Și buchetul de mireasă va fi din crizanteme?

- Nu, George! Din flori de câmp! Iar la urechi voi purta cercei din cireșe!

- Zamfiro, nu te juca cu sentimentele mele! Te-am așteptat suficient de mult pentru a-ți spăla sufletul în apele râului! Dacă vrei să călătorim împreună, îl vreau curat, fără resentimente și fără crizanteme!

- Nu-mi pune condiții, cum nici până acum nu mi-ai pus! Și nu apele râului m-au ajutat în limpezirea sufletului, George, ci tu, prin răbdarea ta! În mintea și inima mea ai fost prezent întotdeauna!

Bărbatul se apropie de Zamfira. O luă de mână și se îndreptă cu ea spre fereastră.

- Privește! În mașină am două lădițe cu gutui și pere. Voiam să le duc gazdei mele să facă niște dulcețuri pentru iarnă...

- Nu face asta! Du-le la mine acasă, adică la noi! Diseară, când te vei întoarce din câmp, aroma dulcețurilor făcute de mine te va ajuta să visezi frumos!

(**Zamfira**, 2011)

Și m-ai îmbrățișat, cum numai tu știai s-o faci. La pieptul tău lumea din jur se făcea nevăzută. Nici n-aveam nevoie de ea, nici tu, nici eu! Ridicând privirile spre cer, doar urmele firave ale mingii de foc se mai zăreau. Intrase în conul de umbră al norilor, ducând cu el și-mbrățișarea noastră. În taina sfântă a Astrului ceresc ne-am unit mâinile, ridicându-ne din tronul acoperit cu mantia smaraldului, și-am plecat laolaltă. Unde? Fiecare în direcția lui, dar niciodată singuri!

*

...Livada asta îmi aparține, acum e și a ta.

- Și mâine? Mâine a cui va fi?

- A mea și-a ta, a noastră! A acestor clipe albe și roz, pline de dor și de parfum numit „April”.

Știi, din livada aceea mi-ai adus primele cireșe, erau cireșe de mai. Mâncam lacom, cu sau fără sâmburi, iar tu priveai și râdeai. Cu gura până la urechi râdeai! Întotdeauna am iubit cireșele, dar nimeni n-a știut povestea lor, doar tu și eu.

(**Ochiul sufletului**, 2017)

Profil de autor realizat de **Gheorghe A. Stroia**

Membru al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe